

De bestrijding van de eik moet beter

Er was veel te doen over de bestrijding van de eikenprocessierups dit voorjaar. Begin april maakte De Vlinderstichting met succes bezwaar tegen de proefontheffing van Vertimec, een nieuw en giftig bestrijdingsmiddel. In de weken daarna zochten wij uit hoe gemeenten naar eigen zeggen de eikenprocessierups bestrijden. Met een ontluisterend beeld tot gevolg. Dat kan en moet beter!

Tekst: Het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) gaf op 30 maart een proefontheffing af voor het middel Vertimec. Dit insecticide met als werkzame stof abamectine wordt geïnjecteerd in de eik, waarna het middel het blad en sap van de boom giftig maakt voor alle insecten die ervan eten. Omdat eiken het thuis vormen van honderden insectensoorten, heeft De Vlinderstichting direct bezwaar gemaakt tegen de ontheffing. Op 15 april heeft het Ctgb met onmiddellijke ingang de ontheffing ingetrokken vanwege de potentiële brede effecten op biodiversiteit. Een succes voor De Vlinderstichting, maar zeker ook voor de insecten. Niettemin zijn er in de gemeente Son en Breugel kort voor de intrekking van de ontheffing 550 eiken met dit middel geïnjecteerd, met onbekende gevolgen voor de leefomgeving. Wij hebben nog geprobeerd om monitoring van de effecten hiervan op te zetten, maar dit is helaas bij gebrek aan financiering gestrand.

Per gemeente

Van alle gemeenten in Nederland heeft De Vlinderstichting vervolgens uitgezocht welke bestrijdingsmethoden zij inzetten tegen de eikenprocessierups. Daarbij is gebruikgemaakt van de informatie die gemeenten zelf vermelden op hun website of in nieuwsberichten in regionale of lokale media. Daaruit ontstaat een gemêleerd beeld: 55% van de 306 gemeenten waarvan informatie was te vinden, spuit preventief met bacteriepreparaten en/of aaltjes, soms beperkt tot locaties met hoog risico, maar soms massaal op het gehele eikenbestand in de gemeente. Eveneens 55% van de gemeenten zuigt de nesten weg, vaak als aanvullende maatregel op de preventieve bestrijding. Nestkasten voor mezen worden in 161 gemeenten gebruikt. Hiervan wordt verwacht dat de mezen de eikenprocessierupsen opeten en zo een rol spelen in de natuurlijke bestrijding van de rups. Een natuurlijker bermbeheer wordt door 57 gemeenten toegepast, eveneens bedoeld om natuurlijke bestrijders van de rups te stimuleren. Een diverse beplanting in het openbaar groen wordt door 52 gemeenten ingezet, terwijl

het inzaaien van bermen en perken met bloemen of bollen in 50 gemeenten wordt toegepast. Opvallend genoeg gebruiken 133 gemeenten zowel de schadelijke preventieve bestrijding met aaltjes of bacteriepreparaten als natuurvriendelijke maatregelen.

Niet specifiek

Aaltjes of bacteriepreparaten worden door veel gemeenten omschreven als onschuldige bestrijdingsmethoden voor mens en dier. Dit is niet het geval. De bacteriepreparaten kunnen irritatie veroorzaken bij mensen en mogelijk ook huisdieren. Zowel de bacteriepreparaten als de aaltjes werken niet specifiek op de eikenprocessierups: ze treffen alle rupsen die in de eiken leven. In de maanden april en mei zijn landelijk ruim honderd soorten nachtvlinders in het rupsenstadium aanwezig in eiken. Wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van bacteriepreparaten en aaltjes op deze soorten ontbreekt nagenoeg. Wij maken ons grote zorgen over de potentiële nevenschade van de preventieve bestrijding met bacteriepreparaten en aaltjes en roepen gemeenten daarom op deze bestrijdingsmethoden te minimaliseren en te beperken tot plekken met ernstige overlast binnen de bebouwde kom. De Vlinderstichting is voorstander van een natuurlijke manier om de overlast van de eikenprocessierups te beperken. Op plekken met grote kans op problemen, zoals schoolpleinen, is het wegzuigen van nesten een optie. Verder bepleiten wij vooral natuurlijke oplossingen: het stimuleren van natuurlijke vijanden door beter groen- en bermbeheer is daarin een belangrijke schakel. Het Kleurkeur voor ecologisch bermbeheer kan gemeenten helpen om dit vorm te geven.

Oproep

In een brief aan minister Carola Schouten, het Interprovinciaal Overleg en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft De Vlinderstichting de overheden opgeroepen om regie te tonen bij de bestrijding van de eikenprocessierups en de brede biodiversiteitseffecten van bestrijdingsmethoden te laten onderzoeken. Deze oproep is halverwege mei herhaald in een

eikenprocessierups

Jan Borst

De bestrijding van de eikenprocessierups moet echt anders. Help ons en ga in uw eigen woonplaats het gesprek aan!

opiniestuk in dagblad Trouw. De komende tijd blijven wij ons inzetten voor een natuurlijke aanpak van de overlast gevende eikenprocessierups. Daar hebben wij ook uw hulp bij nodig. U kunt, net als wij, het gesprek aangaan in uw woonplaats over de bestrijding van de eikenprocessierups. Vraag uw gemeente, provincie en waterschap om een aanpak die de natuur centraal stelt in plaats van met bestrijdingsmiddelen uitschakelt.

Op onze website vlinderstichting.nl/eikenprocessierups staan veel informatie en antwoorden op veelgestelde vragen. In tijden van insectensterfte kunnen we zo met elkaar een betere aanpak van de eikenprocessierups voor elkaar krijgen.

